

**STUDIU COMPARATIV A SISTEMUL FISCAL DIN REPUBLICA
MOLDOVA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ**
**COMPARATIVE STUDY OF THE TAX SYSTEM IN THE REPUBLIC OF
MOLDOVA AND EUROPEAN UNION**

REPETUH Elena, studentă, Specialitatea: MKL
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
E-mail: lenarepetuh@gmail.com

Abstract: *The main source of the formation of any country's finances is its own taxes. They are the main source for directing economic development. Taxes occupy a central place in the state revenue system. Each state has its own tax system. As Moldova is a small and developing country, it has a unique system that differs from other European countries. Furthermore, with the recognition of the Republic of Moldova as a candidate country for accession to the European Union in June 2022, an interesting issue has arisen: how developed is the Republic of Moldova compared to the EU? In addition, to indicators such as GDP or CPI, the tax system also represents the degree of development of the state. The comparison of tax levels between each European state will be demonstrated by different criteria. In this perspective, with the accession to the EU, inter-state economic relations will become closer with many privileges, so the Republic of Moldova will benefit from investments, economic growth and larger state budget with many prospects for the future.*

Key words: *tax system, taxes, economy, European Union*

JEL CLASSIFICATION: H20

INTRODUCERE

Finanțele de care dispune statul sunt constituite din taxe și impozite. Sunt o sursă primordială, deoarece influențează direct veniturile pe care le înregistrează populația. Mai mult de atât, impozitele și taxele sunt niște pârghii, unde, pe plan economic, pot încuraja sau diminua activitatea anumitor activități, relații comerciale, volum de producție sau servicii, etc. Posibilitatea de a dispune de o resursă financiară stabilă este reflectată pe planul financiar, unde sistemul fiscal are un rol major în acoperirea nevoilor statului. La cât de dezvoltat statul putem concretiza din mărimea impozitelor și taxelor aplicate. Dacă nivelul lor este scăzut, apare un stimul în rândul agenților economici de a-și dezvolta o afacere și invers, cu cât statul aplică impozite mai mari, asupra activităților economice apar un șir de presiuni ce se soldează cu evaziuni fiscale și manipulare a veniturilor.

Cercetarea respectivă își propune ca obiective:

- Analiza rolului sistemul fiscal atât în Republica Moldova ca sursă principală de venit în bugetul statului;
- Scoaterea în evidență a mărimii impozitelor ca parte importantă în procesul de dezvoltare națională.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Sistemul fiscal reprezintă un sistem complex alcătuit dintr-o diversitate de elemente (materie impozabilă, cote, subiecți fiscali), între care se manifestă relații care apar ca urmare a proiectării, legiferării, așezării și percepției impozitelor [1]. Toate elementele sistemului fiscal sunt reglementate juridic, asigurând preluarea reglementată a unor părți din PIB de către stat, în procesul redistribuirii și consumului. Fiecare stat are propriul sistem fiscal, fiind în strânsă legătură cu gradul de dezvoltare social-economică. Sistemul fiscal este chemat să stimuleze munca, să încurajeze economisirea și să favorizeze eforturile de investiții.

Sistemul fiscal al statelor membre ale Uniunii Europene este bine colaborat cu scopul unei creștere economice, prevenirea unei evaziuni fiscale, libertatea activităților întreprinse de agenți economici, etc. Întrucât Republica Moldova este cunoscută ca țară-candidat în UE, cercetarea are nevoie de o analiză a următoarelor impozite ce sunt obligatorii în orice stat: impozit pe venit și TVA.

Impozitul pe venit este plată obligatorie gestionată de către stat din veniturile, dividendele, salarii, dobânzi, etc. a persoanelor fizice și juridice pe care le obține pe parcursul unui an.

O analiză comparativă a ratelor de impozitare a profiturilor realizate de companii dar și a veniturilor realizate de persoanele fizice, scoate în evidență diferențe mari la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene și în R. Moldova. (Figura 1) Impozitul pe venitul persoanelor fizice în Republica Moldova constituie 12%, iar în statele membre a Uniunii Europene variază între de la 10 % cum este cazul în Bulgaria, până la 49,5 % în Țările de Jos sau 55 % în Austria, fără să mai luăm în calcul ca în cazul Republicii Moldova, ca și în cazul României, Bulgariei și altor state discutăm de o cotă unică de impozitare, spre deosebire de impozitarea progresiva care este cu mult mai agresivă.

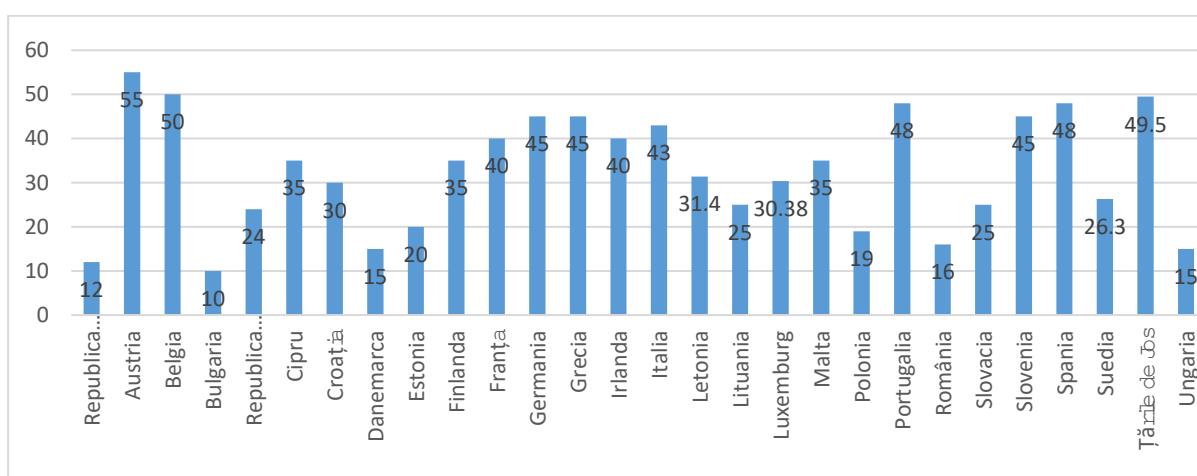

Figura 1. Cote impozite directe aplicate asupra veniturilor realizate de persoanelor fizice în R. Moldova și Uniunea Europeană în anul 2023

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor site-ului oficial al UE

Aceleași diferențe semnificative se înregistrează și în domeniul impozitării veniturilor realizate de persoanele juridice, unde întâlnim cote marginale de la un nivel minim de 9 % în Ungaria și 10% în Bulgaria, până la cote de 35% în Malta sau 25,8 % în Țările de Jos. Cele mai mari cote de impozitare se înregistrează în: Germania (30%), Franța (26,5), Belgia, Spania și Austria (25%), etc. [6]

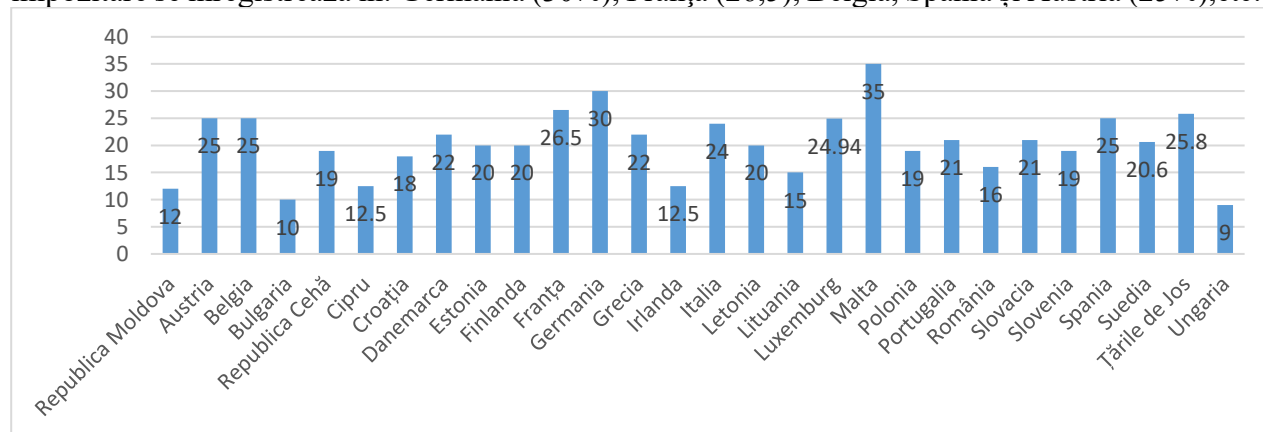

Figura 2. Cote impozite directe aplicate asupra profitului companiilor în R. Moldova și statele membre ale UE în anul 2023

Sursa: Elaborată de autor

Taxa pe Valoarea Adăugată (TVA) este un impozit indirect aplicat de agenți economici în procesul de producție sau prestării unui serviciu, fiind suportat de consumator.

TVA se aplică tuturor operațiunilor efectuate în UE pentru plată de către o persoană impozabilă (adică o persoană fizică sau juridică care furnizează bunuri și servicii în cursul desfășurării activității sale). De asemenea, importurile efectuate de către orice persoană sunt supuse la plata TVA. Operațiunile taxabile includ livrări de bunuri sau prestări de servicii în cadrul UE, achiziții de bunuri între statele membre ale UE (bunuri furnizate și livrate sau transportate de o companie dintr-un stat membru către o companie din alt stat membru) și importuri de bunuri din țări din afara UE în UE.

În cazul TVA, ca principal impozit indirect, cotelor de impunere care trebuie să se încadreze într-un interval situat între 15% și 25%, de asemenea există diferențieri semnificative (Figura 3). Astfel, statul membru al UE cu cea mai mică cotă de TVA în 2023 este Luxemburg, cu o cotă standard de 16%, Ungaria are cea mai mare cotă de TVA - de 27%, rata medie în UE este de aproximativ 21%. În R. Moldova cota standard a TVA este de 20%. [3, 4].

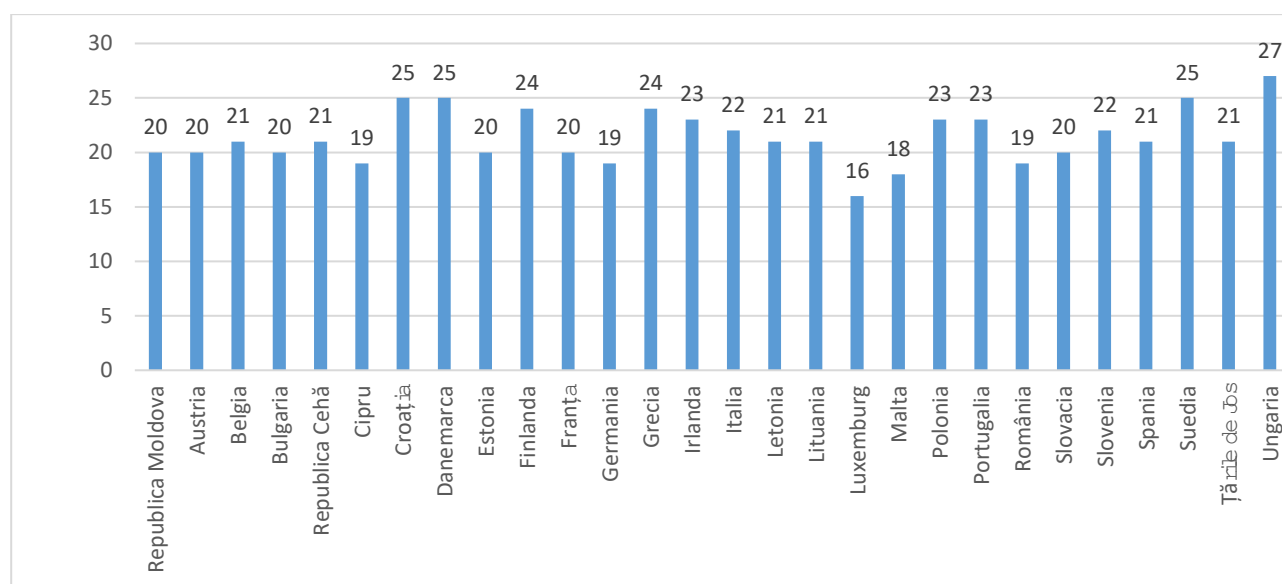

Figura 3. Cotele taxei pe valoare adăugată în R.Moldova și Uniunea Europeană în anul 2023

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor site-ului oficial al Uniunii Europene

Integrarea în Uniunea Europeană înseamnă adoptarea cerințelor înaintate. Astfel, Republica Moldova, ca țară-candidată trebuie să se confirme după setul de reguli a Acquis-ului Comunitar. Acest concept înseamnă o totalitate de drepturi și obligațiuni care sunt în orice stat membru UE. Republica Moldova „întârzie” pe acest plan, unde combaterea corupției, achizițiile publice și birocrăția sunt înregistrate ca cele mai mari probleme nerezolvate. Despre taxe și impozitare se menționează în capitolul 16, anume: Acquis-ul în materie de impozitare acoperă pe larg domeniul impozitării indirecte, și anume taxa pe valoarea adăugată (TVA) și accizele. Acesta stabilește domeniul de aplicare, definițiile și principiile TVA. Accizele pentru produsele din tutun, băuturile alcoolice și produsele energetice fac, de asemenea, obiectul legislației UE. În ceea ce privește impozitarea directă, acquis-ul acoperă unele aspecte legate de impozitarea veniturilor din economii ale persoanelor fizice și de impozitul pe profit. În plus, statele membre s-au angajat să respecte principiile Codului de conduită privind impozitarea întreprinderilor, care vizează eliminarea măsurilor fiscale dăunătoare. Cooperarea administrativă și asistența reciprocă între statele membre vizează asigurarea unei bune funcționări a pieței interne în ceea ce privește impozitarea și oferă instrumente de prevenire a evaziunii fiscale intracomunitare și a fraudei fiscale. Statele membre trebuie să se asigure că există capacitățile necesare de punere în aplicare și de executare, inclusiv legăturile cu sistemele informatizate de impozitare relevante ale UE.[5] Astfel, este foarte accentuat avantaj al pieței UE - libertatea în activități și investiții, ceea ce aduce doar beneficii și o ulterioară creștere economică. În acest caz, Republica Moldova trebuie să-și rezolve problemele financiare prin adoptarea unor noi reforme, care ar permite menținerea unei rate de dezvoltare mai înalte.

CONCLUZII

Sistemul Fiscal este un complex după care se determină nivelul dezvoltării unui stat. În opinia autorului, impozitele și taxele sunt pârghiile unei economii sănătoase, deoarece asigură un venit stabil al statului, redistribuie venituri pentru a satisface nevoile cetățenilor, sunt existente facilități fiscal (de exemplu: scutiri, reduceri, eșalonări, etc.), sunt exacte și stabile. Uniunea Europeană este un ansamblu de țări cu potențial economic mare, cu libertate deplină în activitățile economice, cu o colaborare solidară, de aceea viitorul Republicii Moldova ca țară-membră a UE aduce beneficii în sistemul fiscal. Pentru ca aceasta să fie realizabilă, trebuie să ne conformăm standartelor UE.

REFERINTE BIBLIOGRAFICE:

- [1] - BALAN, A. Analiza și evaluare indicatorilor economici ai sistemului fiscal din Republica Moldova. În: Economics, Social and Engineering Sciences *EcoSoEn*, ULIM, 2019, an.2, nr.1,2, pp. 16-22, ISSN 2587-344X. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Ecosoen_nr_1-2%2B2019.pdf#page=16
- [2]- Impozitul pe venit în străinătate. Disponibil: https://europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/index_ro.htm
- [3]- Directiva 2006/112/CEE privind sistemul comun al taxei pe valoare adăugată. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:131057>
- [4]- Cotele de TVA în 2023 în Uniunea Europeană. Disponibil: <https://www.asd-int.com/ro/cotele-de-tva-in-uniunea-europeana-in-2023/>
- [5]- European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations (DG NEAR). Chapter 16. Disponibil: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis_en
- [6]- Impozitul pe venit a persoanelor juridice. Disponibil: <https://take-profit.org/statistics/corporate-tax-rate/european-union/>

Coordonator științific: BALAN Aliona, dr., conf.univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 6,
e-mail: balan.a@ase.md